

AGADO

DE RONDETO ESPERANTISTA ČE MěstOB EN JIHLAVA

SEPTEMBRO 1961 N-ro 4

Patro de heroo kosmonaŭto Titov aktiva Esperantisto

LAŬ SCIIGO DE RADIO-STACIO PRAHA ESTAS PATRO DE HEROO KOSMONAŬTO TITOV AKTIVA ESPERANTISTO. LI VERKAS POEMOJN KAJ KORESPONDAS KUN LA TUTA MONDO. NIA ESPERANTISTA GRUPO EN JIHLAVA GRATULAS AL AMBAŬ KAJ DEZIRAS MULTAJN SUKCESOJN EN ILIA PLUA LABORO.

ESPERANTO - JAZYK PŘÁTELSTVÍ A MÍRU

Den za dnem získává si esperanto nové stoupence a zájemce, neustále vzrůstá jeho význam a vážnost a množí se úspěchy v mezinárodním styku ve všech odvětvích lidské činnosti. Je prakticky používáno ve všech vrstvách společnosti, dělníky i pracující inteligencí. Uplatňuje se ve chvílích odpočinku, při cestování a zálibách, stejně jako při mezinárodních konferencích, při výměně názorů, technických poznatků a vědeckých zkušeností. A velke uplatnění má dnes zejména v kulturně-politických mezinárodních vztazích. Síla esperantského hnutí stoupá souběžně s rozmachem myšlenky mírového soužití mezi národy. Je to zcela logické a samozřejmé. *Vždyť esperanto bylo vytvořeno přímo s určením odstraniti neshody mezi národy a národnostmi*, které velmi často pramení z toho, že si lidé nerozumějí, neumějí si od úst k ústům přímo a lidsky pohovořit. Tím se stalo v minulosti často, že celé skupiny a národy byly ovládány demagogy a bylo snadné namluvit jim cokoliv o svých sousedech, se kterými si nerozuměly, zfanatizovat je a zavléci do války. S kulturně vyspělými pokrokovými národy, majícími přehled, nezkreslené zprávy a přímé poznatky o dění ve světě, není toto možné.

A právě esperanto přispívá ke sblížení národů, ke vzájemnému poznání jejich kultur. Pomocí esperanta je dnes čtena Němcová a Erben v Číně a Japonsku, v esperantu vydaná Čínská antologie, která je i u nás k dostání, informuje nás o tvorbě spisovatelů dnešní lidové Číny. Toto jsou pouze namátkou vybrané příklady, bylo by jich možno snést stovky a tisíce, a ve skutečnosti má esperanto větší vliv na kulturní světový vývoj, než si sami esperantisté uvědomují. Tento kladný přínos esperanta oceňují vysoko i neesperantské organizace. Tak Unesko, vrcholný orgán OSN pro kulturu ve své rezoluci na plenárním zasedání v Montevideu 1954 ocenii význam esperanta pro školství, vědu a kulturu, doporučil všem členským státům jeho zavedení do škol a jmenoval Světovou esperantskou asociaci svým poradním orgánem. A letos byla tato Asociace navržena na Nobelovu cenu míru za zásluhy o sblížení národů a mezinárodních vztahů!

Svět esperanto potřebuje. Také vy jej budete potřebovat dříve nebo později. Rozšíří váš duševní obzor, usnadní vám cestování, získá vám přátele. Zejména v lidových demokraciích doznalo v posledních letech esperanto velkého rozšíření a tak jsou stále častější setkání členů našeho kroužku se svými korespondenty v Bulharsku, Maďarsku, Polsku. Jaké výhody plynou z možnosti se hladce dorozumět, jak úžasné a radostné jsou zážitky z osobního setkání, to se nedá vypsat, to se musí prožít! A již v příští sezóně cestovního ruchu můžete být mezi těmi šťastnými.

(F. TICHÝ)

Kursy esperanta 1961 - 1962

Že esperanto ještě dobře neovládáte? Že jste již hodně nebo téměř všechno zapomněli z toho, co jste se naučili? Nevadí, teď právě máte velkou příležitost! Během šestiměsíčního kursu přes zimu, v teple a pohodlí, zopakujete a prohloubíte svoje znalosti, takže již na jaře budete moci nejen psát, ale i hovořit o věcech denního života. Přihlaste se ihned na přiloženém vyplaceném lístku do kursu pro mírně pokročilé nebo konverzačního. Kromě získaných znalostí se také jistě dobře pobavíte a zasmějete, vždyť vyučuje — forte, kuraĝe kaj elegante — *Karel Mucha!*

JEDEN Z MNOHA DŮKAZŮ O VYJADŘOVACÍ SCHOPNOSTI ESPERANTA

Přesto, že bylo v esperantu přeloženo i v originále napsáno již mnoho literatury zábavné, poučné, vědecké, lékařské i knihy veršů, najdou se ještě lidé, kteří pochybují o vyjadřovací schopnosti esperanta. Jak schopný a výrazově bohatý jazyk je esperanto, svědčí překlad Morgensternovy básně „Tyčkový plot“ ze sbírky „Šibeniční písně“. Chr. Morgenstern (1871–1914) je velmi osobitý zjev moderní německé lyriky. V básnických sbírkách, v nichž paroduje měšťácký životní styl, upoutal svou groteskní lyrikou, kde se na společné hranici stýká humor s tragičnem a vážnost se smíchem. Do jeho života zasáhli i pražští němečtí básníci jako Rilke a Salus, a také známost s naším J. S. Macharem z vídeňského pobytu. Pro originálnost svých výrazů je Morgenstern pokládán za „nepřeložitelného“ básníka.

Tyčkový plot

Byl jeden plot, stál opuštěn,
skrz tyčky bylo vidět ven.

Architekt, který odhad měl,
když v podvečer tu osaměl,

mezery tyčkám vzal a šel
a velký dům z nich vystavěl.

Plot přitom stál jak hloupý strýc,
kolem tyček už neměl nic.

Prázdným vzhledem se sprostý zdál.
Proto jej senát zrušit dal.

Architekt si vzal taxíka,
plách v Afri — či Amerika.

(Přeložil JOSEF HIRŠAL.)

Der Lattenzaun

CHRISTIAN MORGENSTERN

Es war einmal ein Lattenzaun,
mit Zwischenraum, hindurchzuschaun.

Ein Architekt, der dieses sah,
stand eines Abends plötzlich da —

und nahm den Zwischenraum heraus
und baute draus ein grosses Haus.

Der Zaun indessen stand ganz dumm,
mit Latten ohne was herum.

Ein Aublick grässlich und gemein.
Drum zog ihn der Senat auch ein.

Der Architekt jedoch entfloh
nach Afri — od — Ameriko.

La ligna barilo

Staradis foje pinbaril'
kun spac' malplena — sen util'.

Rimarkis tion arkitekt',
naskiĝis tuj konstru-projekt':

El breĉa tru', — malplena spac',
konstruis domon por palac'.

Kaj restis stulte palisar' —
ne ĉirkaŭita — ligna bar'.

Rigardon jetis de malŝat'
sur ĝin kolere la senat'.

Sin savis arkitekt' per trik', —
per fuĝ' al Afro-Amerik' . . .

(Tradukis KOHEN CEDEK.)

El leteroj

Al redakcio de „Agado“.

Mi petas, se eble, lokigi mian alvokon: Dum 1920–21, laborante en Omska Internacia Esperanto Klubo, mi konatiĝis kun ĉeĥaj Esperantistoj — militkaptitoj en la unua mondmilito. Kelkaj el ili partoprenis aktivan laboron en Esperanto Klubo, kies gvidanto mi tiam estis. Amikiĝo kun ĉeĥaj Esperantistoj helpis al mi pli rapide ekposedi parolkapablecon en Esperanto, de mia flanko mi penis, ke ili sentu en nia lando plej sinceran amikecon. Inter ili estis komitatanoj de Klubo: Jozef Kocourek kaj Jozef Tomašek, kiuj estis oftaj bonvenaj gastoj en mia loĝejo. Kocourek reveninte patrujon komence loĝis en Vieno, kie li havis gravurejon, eldonante Esp. insignojn kaj glumarkojn. Mi vidis glumarkojn kun surskribo „Kocourek Praha“. Tio pruvas, ke li lastatempe loĝis en Praha. Mi petas ĉiujn, kiuj scias ion pri la sorto de Jozefo Kocourek kaj Jozefo Tomašek skribi al mi laŭ la adreso USSR, Krasnodar 27, Paŝkovka, Krasnaja 105 al N a j d i n V. T.

Kluba kroniko

Iom malfrue ni eksciis, ke printempe edziniĝis nia anino Milada K o s o v a. Nia bondeziro ne venas ĝustatempe, sed validas por ŝia tuta vivo!

★ ★

En junio edziniĝis en Havlíčkův Brod s-anino Jana N e u w i r t o v a. Dum ŝia studado en Jihlava ŝi regule vizitadis klubajn kunvenojn kaj bone propagandis Esperanton en lernejo por flegistinoj. Al tiu-ĉi modesta kaj simpatia samideanino ni elkore gratulas.

Julie Šupichová

Mluvím esperantsky

(Mi parolas Esperante)

3-a daŭrigo

165. Potřebuji vědět, jaké je spojení do Náchoda. — Mi bezonas scii, kia estas komuniko al Náchod.

166. Kudy se dostanu na Hlavní nádraží? — Kiun vojon mi iru al la Ĉefstacidomo?

167. Kde mohu uložit zavazadla? — Kie mi povas deponi la pakaĵojn?

168. Už otevřeli pokladnu (přepážku). — Oni jam malfermis la kasejon (giĉeton).

169. Kde je oddělení pro nekuřáky? — Kie estas kupeo por nefumantoj?

170. Jděte po druhých schodech vlevo, váš vlak stojí na druhé koleji. — Supreniru la duan ŝtuparon maldekstre, via vagonaro staras jam sur la dua relvojo.

171. Mohu v některé stanici přerušit jízdu? — Ĉu mi povas interrompi la vojaĝon en iu stacio?

172. Má ten vlak připojení k vlaku, který přijede do Ústí nad Labem v deset hodin dvacet minut? — Ĉu tiu ĉi vagonaro havas aliĝon al tiu, kiu venos al Ústí nad Labem je la deka kaj dudek minutoj?

173. Vstupte! Už pojedeme! — Eniru! Ni jam ekveturos!

ZA JÍZDY. — DUM VETURO.

174. Račte dovolit, abych otevřel okno. — Bonvolu permesi malfermi la fenestron.

175. Jak se jmenuje tato řeka? — Kiun nomon havas ĉi tiu rivero?

176. Je toto místo již obsazeno, prosím? — Mi petas, ĉu tiu loko estas jam okupita?

177. Prosím, nemáte jízdní řád? Mi petas, ĉu vi havas horaron?

178. Jak dlouho budeme stát v Jihlavě? — Kiel longe ni haltos en Jihlava?

179. Musím přesedat? — Ĉu mi devas ŝanĝi la vagon(ar)on?

180. Mám průkazku pro zlevněné jízdné. — Mi havas rabatilon.

181. Jak dlouho zůstanete v X.? — Kiel longe vi restos en X.?

182. Myslím asi tři týdny. — Mi supozas almenaŭ tri semajnojn.

183. Můžete mi doporučit nějaký dobrý hotel? — Ĉu vi povas rekomendi al mi bonan hotelon?

184. Rád bych bydlil v tiché čtvrti. — Mi ŝatus loĝi en kvieta kvartalo.

185. Vida, nádražní hodiny; musím si své hodinky podle nich nařídit. — Jen - (la) stacidoma horloĝo; mi devas mian horloĝon ĝustigi laŭ ĝi.

186. S dovolením! Spěchám. — Volu permesi! Mi rapidas.

HOTEL. — HOTELO.

187. Máte volný pokoj? — Ĉu vi havas liberan ĉambron?

188. Potřebuji pokoj s dvěma lůžky. — Mi bezonas dulitan ĉambron.

189. V kterém poschodí je? Nerad bych vystupoval vysoko. — En kioma etaĝo ĝi estas? Mi ne ŝatus supreniri tre alten.

190. Rád bych měl světlejší pokoj, tento se mi nelíbí. — Mi ŝatus havi pli helan ĉambron, ĉi tiu ne plaĉas al mi.

191. Kolik stojí denně? — Kiom ĝi kostas potage? (Por unu tago?)

192. Ponechám si ten pokoj, přineste mi (dejte mi přinésti) mé kufry! — Mi prenos ĉi tiun ĉambron, mi petas, alportu (alportigu) miajn kofrojn!

193. Přijdou-li pro mne dopisy, prosím, pošlete mi je nahoru. — Se venos leteroj por mi, bonvolu suprensendi ilin al mi.

194. Mohli bychom dostati kávu do pokoje? — Ĉu ni povus ricevi kafon en la ĉambro?

195. Mohla byste mi dát vyprat prádlo? — Ĉu vi povus lavigi por mi ĉi tiun tolaĵon?

196. Prosím, vzbuďte mě v šest hodin. Zaklepejte jen na dveře, to stačí. — Mi petas, veku min je la sesa (horo). Frapu sole sur la pordon, tio sufiĉas.

197. Střevíce dám přede dveře. — La ŝuojn mi metos antaŭ la pordon.

198. Je schodiště v noci osvětleno? — Ĉu la ŝtuparo estas nokte lumigita?

199. Připravte můj účet. — Preparu mian kalkulon!

JÍDLO. — MANĜADO.

200. Prosím o jídelní lístek. — Bonvolu doni al mi manĝokarton.

201. Platí se nápoje zvlášť? — Ĉu oni pagas la trinkaĵojn aparte?

202. Jakou máte polévku, bílou nebo hnědou? — Kian supon vi havas, blankan aŭ brunan?

203. Nevím, mám-li si vzít obložené maso nebo roštěnku. — Mi ne scias, ĉu mendi garnitan bovaĵon aŭ rostaĵon.

204. Přejete si hlávkový salát? — Ĉu vi deziras laktukan salaton?

205. Dnes máme zelený hrášek - mrkev - květák - špenát - chřest a boby. — Hodiaŭ estas havebla verda pizeto - karoto - florbrasiko - asparago kaj faboj.

206. Jaké máte moučníky? — Kiaj farunaĵoj estas haveblaj?

207. Přál bych si drůbež nebo rybu. — Mi dezirus kortbirdaĵon aŭ fiŝon.

208. Lékař mi předepsal dietu. — La kuracisto preskribis (ordonis) al mi dieton.

209. Co soudíte o bezmasé stravě? — Kion vi opinias pri senvianda nutraĵo?

210. Jsem abstinent, dejte mi láhev limonády. — Mi estas abstinentulo, donu al mi botelon da limonado.

(Daŭrigota.)

INTERNACIAJ RENKONTOJ DE NIAJ ANOJ

Pri lia vizito en Hungario rakontis al ni s-ano Mirko Lysý:

Ke Esperanto vere estas lingvo de internacia amikeco, pruvis al mi denove mia lasta renkontiĝo kun mia hungara amikino Eva Helenin ĉisomere en Budapeŝto. Ŝi akompanis min preskaŭ dum kvar tagoj kaj montris al mi multe da interesaĵoj en tiu-ĉi belega urbo. Danke al ŝi mi sentis min tie kiel hejme. Nia renkontiĝo servis ankaŭ kiel bona propagando de nia ideo, ĉar multaj aliaj ekskursanoj komencis interesiĝi pri Esperanto.

Budapeŝto estas ĉarma perlo sur rivero Danubo. Inter abundaj konstruaĵoj precipe elstaras parlamento en neogotika stilo kaj neĝblanka fabel-fortikaĵo de fiŝkaptistoj. Ankaŭ ĉirkaŭrigardo el pinto de monto Gellert estas neforgesebla. Kiam alvenas vespero kaj krepuskiĝas, ekbruliĝas multaj miloj da lumetoj sur ambaŭ bordoj de Danubo. Mirinda panoramo. Budapeŝto, mi ne diras „adiaŭ", sed „ĝis la revido!"

★ ★

En marta numero de nia AGADO ni presis korespondanoncon de Esperanto-kurso en gimnazio en Ruse, Bulgario. Al la adreso skribis s-anino Libuše Tupa, kiu tiam jus finis kurson por komencantoj. Respondis al ŝi mem la kursgvidanto, s-ano Stojan Petrov. Li sciigis, ke li traveturos nian landon en junio, veturante al Esperanto-kongreso en pola urbo Gdańsk. Post interkonsento ili renkontiĝis la 7-an de junio 1961 en Brno.

★ ★

Hazarde renkontis Esperantiston el Germana demokrata respubliko nia anino Marie Janotová, kiam ŝi revenis komence de aŭgusto el Hungario. Jam en vagonaro en budapeŝta stacidomo ŝi rekonis lin laŭ Esperanto-insigno. La longan vojaĝon ili eluzis por vigla konversacio. En la sama kupeo veturis ankaŭ boksa teamo de Lokomotiva Sofia por maĉo al Magdeburg kaj ŝi per Esperanto helpis interkomprenigi la sportistojn kun tiu sinjoro el Germanio, s-ano Teodoro Lötzsch el Frohburg i. Sa.

ĈIAM PORTU VERDAN STELON!

Knihovna našeho kroužku neobsahuje velký počet svazků, přesto však sloužila členům kroužku dobře k rozšíření jejich znalostí a prohloubení vědomostí v esperantu. Při inventuře knih, související s přechodem kroužku do Domu kultury, zjistili jsme, že dosud nebyly vráceny tyto vypůjčené knihy: La Faraono od Boleslava Pruse, I. díl, 3 brožurky Kantareto od Filipa, 2 knihy Medalionoj, Ni legas kaj lernas od Šupichove, Učebnice esperanta od prof. Kiliana.

Prosíme, aby knihy byly co nejdříve vráceny buď při klubovní schůzce každý čtvrtek anebo u s. Tichého.

★ ★

La leterpaperoj kaj kovertoj kun alpresita Esperanto-saluto el Jihlava estas denove haveblaj. Vi povas aĉeti ilin en POFIS ĉe s-ano Tichý.

KORESPONDI DEZIRAS:

Nada Mesic, Pavla Radica 77, SLAV. POZEGA, N. R. H., Jugoslavio

Mira Hut, Vuc jak 26, SLAV. POZEGA, N. R. H., Jugoslavio

Seka Kugler, Tomičeva 1, SLAV. POZEGA, Jugoslavio

NA POMOC ČTENÁŘI

abunda — hojný
akompani — doprovázeti
alvoko — výzva
amikeco — přátelství
balbuti — koktati
bonvena — vítaný
bordo — břeh
brava — statečný
ĉarma — půvabný
ĉirkaŭrigardo — rozhled
flanko — strana, bok
flegi — ošetřovati
fortikaĵo — tvrz
fuĝi — prchati
gravuri — rýti (např. do kovu)
gvidanto — průvodce
hazarde — náhodou
insigno — odznak
interkonsenti — domluviti se
komitatano — člen výboru
konatiĝi — seznámiti se
koverto — obálka
krepuskiĝi — šeřiti se
kunveno — schůze
leterpapero — dopisní papír
loĝi — bydleti
maĉo — utkání, zápas
malfrue — pozdě
militkaptito — válečný zajatec
mirinda — podivuhodný
modesta — skromný
monto — hora
montri — ukázati
partopreni — zúčastniti se
peni — namáhati se
pinto — špička, vrchol
posedi — vlastniti, míti
printempo — jaro
preskaŭ — téměř
rakonti — vypravěti
rapida — rychlý
rekoni — poznati
renkonto — setkání
reveni — vrátiti se
rivero — řeka
salajro — mzda, plat
sciigi — oznámiti
senti — cítiti
sincera — upřímný
servi — sloužiti
spaco — prostor
surprizi — překvapiti
surskribo — nápis
ŝtelisto — zloděj
tuta — celý
vagonaro — vlak
valida — právoplatný
vivo — život
vizito — návštěva
vojaĝo — cestování

AGADO, informilo de Esperantista rondeto ĉe MěstOB en Jihlava. Aperas laŭbezone.
Respondeca redaktoro V. Tyráček, Jiráskova 26, Jihlava. Pov. MěstNV 129-VÁ-1961.
Presis Grafia 31, Jihlava. Q-17*12012